

การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรม
เพื่อสร้างและรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัย
ของนักเรียนในชั้นเรียน

นายปรีชา วิหกโก

003735

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

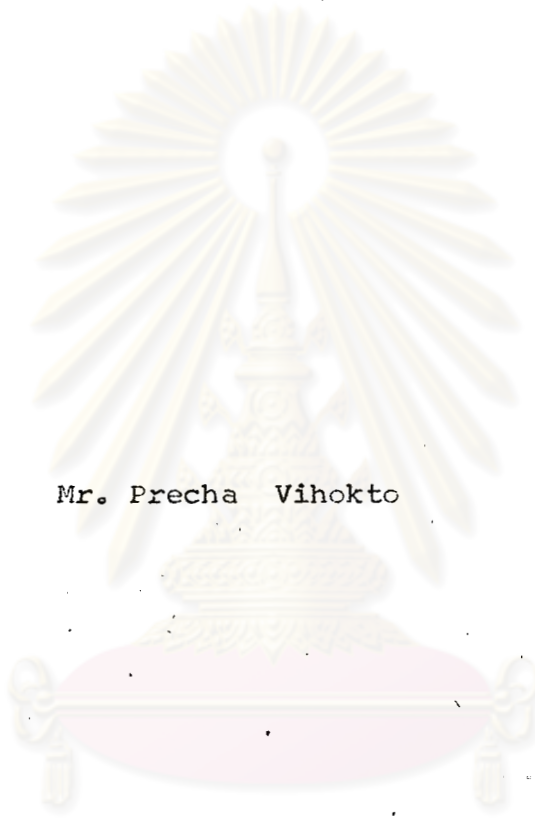
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

In - service Training of Teachers in the Applications
of Behavior Principles for the Development and Maintenance
of Disciplinary Behaviors of Students in the Classroom

Mr. Precha Vihokto

ศูนย์จิตวิทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy

Department of Psychology

Chulalongkorn University.

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อสร้างและ
รักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน
ชื่อนิสิต นายปรีชา วิหคโต
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาวุธ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎ์บัณฑิต

สุปรคิษฎ์ ภูนนาค

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุปรคิษฎ์ ภูนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประจักษ์ อวตัญญู

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ อวตัญญู)

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

ชัยพร วิชาวุธ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาวุธ)

อมรชัย คันติเมธ

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันติเมธ)

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อสร้าง
และรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน

ชื่อนิสิต

นายปรีชา วิหคโต

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาชาวุฒ

ภาควิชา

จิตวิทยา

ปีการศึกษา

2524

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเปรียบเทียบผลของวิธีฝึกครูประจำการที่ต่างกันสามวิธีต่อไปนี้

1. วิธีอ่านจากคู่มือการฝึก
 2. วิธีอ่านจากคู่มือการฝึกและฟังคำบรรยาย
 3. วิธีอ่านจากคู่มือการฝึก ฟังคำบรรยายแล้วฝึกปฏิบัติกับนักเรียนในชั้นเรียน
- ว่าจะช่วยให้ครูประจำการมีความรู้เรื่องหลักพฤติกรรม เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตน แสดงพฤติกรรมการใช้หลักพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้นหรือไม่และต่างกันอย่างไร และจะช่วยให้ครูประจำการสามารถสร้างและรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนได้มากขึ้นหรือไม่และต่างกันอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูประจำการระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 40 คน และนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำการในกลุ่มตัวอย่างทำการสอนจำนวน 1367 คน

แบบแผนการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบควบคุม แบบสุ่มและมีการทดสอบก่อนและหลัง ได้แบ่งครูประจำการเป็น 4 กลุ่มๆละ 10 คนด้วยวิธีสุ่มหลายระดับ โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่ฝึกด้วยวิธีต่างกัน 3 กลุ่มและกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก 1 กลุ่ม การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรมทั้งในระยะเสถียรฐาน ระยะสร้างและรักษาพฤติกรรม และระยะติดตามผล แล้ววิเคราะห์

ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวิเคราะห์ และทดสอบความแตกต่างแต่ละคู่ด้วยวิธีของ นิวแมน-คูลล์

ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ครูประจำการกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก มีความรู้เรื่องหลักพฤติกรรม เจตคติที่ดีต่อการปรับพฤติกรรม และแสดงพฤติกรรมการใช้หลักพฤติกรรมน้อยกว่าครูประจำการทุกกลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ครูประจำการทุกกลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีต่างกัน มีความรู้เรื่องหลักพฤติกรรม เจตคติที่ดีต่อการปรับพฤติกรรม ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่แสดงพฤติกรรมการใช้หลักพฤติกรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูประจำการทุกกลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีต่างกัน มีความรู้เรื่องหลักพฤติกรรม เจตคติที่ดีต่อการปรับพฤติกรรม และแสดงพฤติกรรมการใช้หลักพฤติกรรมในระยะสร้างและรักษาพฤติกรรมมากกว่าในระยะเสถียร และยังคงอยู่จนถึงระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. พฤติกรรมที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำการที่ไม่ได้รับการฝึกเกิดขึ้นมากกว่าชั้นเรียนของครูประจำการทุกกลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. พฤติกรรมที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำการที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีต่างกันไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. พฤติกรรมที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำการที่ได้รับการฝึกด้วยวิธีต่างกันในระยะสร้างและรักษาพฤติกรรมน้อยกว่าในระยะเสถียร และยังคงอยู่จนถึงระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Thesis Title In - service Training of Teachers in the
Applications of Behavior Principles for the
Development and Maintenance of Disciplinary
Behaviors of Students in the Classroom.

Name Mr.Precha Vihokto

Thesis Advisor Associate Professor Chaipayorn Wichawut, Ph.D.

Department Psychology

Academic Year 1981

Abstract

The purpose of this study was to compare the three following homeroom teacher training methods : (1) reading a training manual ; (2) reading a training manual and listening to a lecture ; (3) reading a training manual, listening to a lecture and practicing in the classroom on improving student behavior. The three methods were compared in order to find out whether they would enable homeroom teachers to acquire knowledge on behavior modification, to develop attitudes on behavior change, and whether they would show a greater use of behavior modification or not, and how they differ. The study was also concerned with finding out whether homeroom teachers could establish and maintain better student discipline in the classroom

or not, and how these three different methods differ in achieving these goals.

The subjects included 40 third primary grade homeroom teachers in the Bangkok Metropolis under the authority of the Office of the National Primary Education Commission; there were a total of 1367 students in the classrooms for which the teachers of the sample group were responsible.

The research followed a pretest-posttest-control group design of 4 groups of 10 teachers each, selected by multi-stage sampling: 3 groups trained according to the three different methods and one control group. Data were collected through test and through direct observation in three phases: at the baseline, during the development and maintenance of behavior and during follow-up. The data were analysed through repeated analysis of variance and the Newman-Kuels test.

Research findings showed that :

1. The group of homeroom teachers who did not receive training had less knowledge on behavior modification, were more negative on behavior change and used behavior modification less than all groups of teachers who were trained through the various ways, significant at the .01 level.

2. There was no difference in knowledge on behavior, modification in different treatments but these groups made use of behavior modification in different ways, significant at the .01 level.

3. All the groups of homeroom teachers trained in the various ways had greater knowledge of behavior modification, better attitudes towards behavior change and greater use of behavior modification during the development and maintenance phase, and during the follow-up phase, significant at the .01 level.

4. Students behavior which lacked discipline happened more often in the classrooms of homeroom teachers who did not receive training than in the classroom of all the groups who were trained through the various methods, significant at the .01 level.

5. Students behavior which lacked discipline in the classrooms of the homeroom teachers who were trained according the various treatments did not show any significant difference.

6. There was less behavior lacking discipline among the students in the classrooms of the homeroom teachers who were trained through the various treatments during the development and maintenance phase than at the baseline level and this remained so during the follow-up phase, significant at the .01 level.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาชาฑู เป็นผู้สอนเนื้อหาเรื่องหลักพฤติกรรมอันเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ท่านยังเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของการวิจัยครั้งนี้โดยให้คำแนะนำวิธีการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงตรวจแก้ไขความบกพร่อง และ ยังพยายามหาทุนอุดหนุนการวิจัยให้ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง

อาจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต เป็นผู้ให้คำแนะนำการฝึกเพื่อประกอบการวิจัยครั้งนี้ และยังเป็นผู้ให้ประสบการณ์การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรมในทางปฏิบัติด้วยความเป็นกันเองและด้วยความปรารถนาดีตลอดมา

อาจารย์ ดร.ธีระพร อูรรณโณ อาจารย์ ดร.จิน แบริ อาจารย์ ดร.ไพฑูริย์ เทวรักษ์ อาจารย์ ดร.สงบ ลักษณะ อาจารย์ ดร.โกวิท ประวาลพฤษย์ และโดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศันสนยุท ใ้กรุณาให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการวิจัยตลอดเวลาที่ปัญหา

อาจารย์พนธณีย์ วิหคโต เป็นกำลังสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ช่วยวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ทิมพ์ และอีกสำเนา ทั้งยังให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดเวลาคด้วยความอบอุ่นยิ่ง

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้แต่มีได้กล่าวนามไว้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรีชา วิหคโต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ปัญหาของการวิจัย	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ก. พฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน	1
ข. วิธีสร้างและรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน	6
1. หลักพฤติกรรม	8
2. ผลการประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียนในชั้นเรียน	21
ค. วิธีการฝึก	31
* วัตถุประสงค์ของการวิจัย	36
ตัวแปรของการวิจัย	37
* สมมติฐานของการวิจัย	38
ขอบเขตของการวิจัย	39
คำนิยามศัพท์	39
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	47

* 2. วิธีดำเนินการวิจัย	48
1. กลุ่มตัวอย่าง	48
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
3. วิธีฝึกครูประจำการ	51
4. วิธีฝึกผู้สังเกตพฤติกรรม	54
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	57
3. ผลการวิจัย	59
ตอนที่ 1 ผลการฝึกการประยุกต์หลักพฤติกรรมที่มีต่อ พฤติกรรมของครูประจำการ	59
ตอนที่ 2 ผลการฝึกการประยุกต์หลักพฤติกรรมที่มีต่อ พฤติกรรมที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน	90
4. สรุปและอภิปรายผล	102
สรุปปัญหา ขั้นตอนและผลการวิจัย ..	102
อภิปรายผลการวิจัย	110
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	113
บรรณานุกรม	114
ประวัติการศึกษา	117

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1.	ผลการทดสอบความรู้ เรื่องหลักพฤติกรรม	60
2.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้ เรื่องหลักพฤติกรรม	61
3.	ผลการวัดเจตคติที่มีต่อการปรับพฤติกรรม	62
4.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของเจตคติที่มีต่อการปรับพฤติกรรม	63
5.	แสดงการร้อยละของช่วงเวลาการประกาศระเบียบในชั้นเรียน	65
6.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประกาศระเบียบในชั้นเรียน	67
7.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในการประกาศระเบียบในชั้นเรียน	68
8.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างระยะวัดพฤติกรรมการประกาศ ระเบียบในชั้นเรียน	69
9.	แสดงการร้อยละของช่วงเวลาการให้สัญญากับนักเรียน	70
10.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการให้สัญญากับนักเรียน	72
11.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในการให้สัญญากับนักเรียน	73
12.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างระยะวัดพฤติกรรมการให้ สัญญากับนักเรียน	74
13.	แสดงการร้อยละของช่วงเวลาแสดงการยอมรับนักเรียน	75
14.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการแสดงการยอมรับนักเรียน	77
15.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในการแสดงการยอมรับนักเรียน	78
16.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างระยะวัดพฤติกรรมการ แสดงการยอมรับนักเรียน	79
17.	แสดงการร้อยละของช่วงเวลาแสดงการไม่ยอมรับนักเรียน	80

18.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการแสดงการไม่ยอมรับ นักเรียน	82
19.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในการแสดงการไม่ยอมรับ นักเรียน	83
20.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างระยะวัฏจักรกรรมการแสดง การไม่ยอมรับนักเรียน	84
21.	แสดงการย่อยละของช่วงเวลาการไม่ใส่ใจต่อการให้ผลกรรมใดๆ	85
22.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการไม่ใส่ใจต่อการ ให้ผลกรรมใดๆ	87
23.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในการไม่ใส่ใจต่อการ ให้ผลกรรมใดๆ	88
24.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างระยะวัฏจักรกรรมการไม่ใส่ใจ ต่อการให้ผลกรรมใดๆ	89
25.	แสดงการย่อยละของช่วงเวลากการก้าวร้าวของนักเรียน	91
26.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมก้าวร้าว	93
27.	แสดงการย่อยละของช่วงเวลาแสดงพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน	94
28.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน	96
29.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน	97
30.	แสดงการย่อยละของช่วงเวลาแสดงพฤติกรรมไม่สนใจเรียน	98
31.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมไม่สนใจเรียน	100
32.	ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในพฤติกรรมไม่สนใจเรียน	101
33.	ผลการฝึกที่มีต่อพฤติกรรมของครูในระหว่างกลุ่มต่างๆกัน	105
34.	ผลการฝึกที่มีต่อพฤติกรรมของครูในระหว่างระยะวัฏจักรกรรม	107
35.	ผลการฝึกที่มีต่อพฤติกรรมที่ไม่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียน	108

รายการภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

1.	แสดงผลของการเพิ่มความถี่การชมของครู	23
2.	แสดงผลการทดลองการประกาศระเบียนชั้นเรียนของเมคเสน	25
3.	แสดงผลการทดลองปรับพฤติกรรมนักเรียนที่ท้อถวนชั้นเรียนของโอเลดี	29
4.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาที่ใช้ในการประกาศระเบียน ในชั้นเรียน	66
5.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาที่ใช้สัญญากับนักเรียน	71
6.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาที่ใช้แสดงการยอมรับนักเรียน	76
7.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาที่ใช้แสดงการไม่ยอมรับนักเรียน	81
8.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาที่ใช้แสดงการไม่ใส่ใจต่อการให้ ผลกรรมใดๆ	86
9.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว	92
10.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาแสดงพฤติกรรมการรบกวนชั้นเรียน	95
11.	แสดงการรายละเอียดของช่วงเวลาแสดงพฤติกรรมไม่สนใจเรียน	99

ศูนย์วิจัยทั่วไป
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย